

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Torun Signer
Planhandläggare
010-2245494
torun.signer@lansstyrelsen.se

Yttrande
2018-11-20

Diarienummer
402-36655-2018

Sida
1(7)

Göteborgs Stad
sbk@sbk.goteborg.se
Ert diarienummer 0679/14

Förslag till program för Centrala Torslanda, i Göteborgs kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade oktober 2018 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Programmet visar på en utveckling av centrala Torslanda. Länsstyrelsen anser att planprogrammets inriktning är positiv. Kommunen föreslår exploateringar för blandstad, bostäder och kommunal service. Även rekreations- och idrottsområden har identifierats och fått riktlinjer för framtida utveckling. Stort fokus har legat på områdets sociala funktion och utveckling.

Som helhet saknar Länsstyrelsen att programmet inte bedömt miljöeffekterna som den samlande exploateringen kommer att orsaka gällande hanteringen av dagvatten och dess påverkan på Natura 2000-området Torsviken och miljö kvalitetsnormer för vatten. Även programmets påverkan på skyddade arter som har kärnområden på Hisingen borde bedömmas i programmet och inte hanteras i varje enskild kommande detaljplan.

Vidare är ett genomförande av programmets intentioner beroende av att en trafiklösning med en tvärförbindelse byggs för att avlasta Konghällavägen. Sett i ljuset av den höga andelen bilanvändning i området och hur problematisk trafikssituationen är saknar Länsstyrelsen att detta synliggörs i programmets syfte.

Länsstyrelsen gör i detta skede ingen ny bedömning av vilket av alternativen för tvärförbindelsen som Länsstyrelsen förordar men ser fram emot fortsatt dialog i frågan. Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig angående tvärförbindelse (Anteckningar från Möte Domarringsförbindelsen med Länsstyrelsen angående faunapassager 2011-08-29 och Förslag till detaljplan för Tvärförbindelse i Torslanda alternativ A2 inom stadsdelen Torslanda i Göteborgs Stad 402-10006-2007 och Program för detaljplan för tvärförbindelser i Torslanda, Göteborgs Stad, Västra Götalands län 402-14434-2005).

Programmets syfte

Göteborgs stads syfte med programmet är:

- Ta fram övergripande förutsättningar, värden och strategier, för en hållbar framtida utveckling av centrala Torslanda.
- Redovisa områdets potential av framtida utveckling och skapa större flexibilitet kring framtida markanvändning inom programområdet.
- Visa var ny bebyggelse kan tillkomma och skapa förutsättningar för en ökad variation av boendeformer och andra funktioner som kompletterar det befintliga beståndet, för att på lång sikt verka för en mer blandad stadsdel.
- Möjliggöra utveckling av Torslanda Torg för att bibehålla handel och service.
- Tydliggöra och stärka stråk och länkar för att förbättra sambanden mellan områden och tyngdpunkter.
- Programmet syftar också till att redovisa var detaljplaner behöver ändras eller upprättas.

Till detta har 5 mål för programmet satts upp:

- Utgöra underlag för flera detaljplaner.
- Redovisa antalet nya bostäder och uppskatta fördelning mellan olika boendeformer.
- Redovisa var skolor, omsorg och service och handel och arbetsplatser kan utvecklas.
- Redovisa vilka viktiga stråk och publika/offentliga rum som behöver stärkas, utvecklas och/eller bevaras.
- Nya bostäder ska placeras kollektivtrafiknära.

Förslaget har stöd i gällande översiktsplan som förslår en stadsutveckling men blandstad som ska föregås av en strategi för utvecklingen.

Parallellt pågår en ÅVS för trafiken i Torslanda och en systemlösning för trafiken.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att kommande detaljplaner inte ska riskera överprövning.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Riksintresse

Området väster om Kongahällavägen omfattas av riksintresse enligt 4 kap miljöbalken. Detta redovisas i programmet men Länsstyrelsen kan inte se att kommunen bedömt förslagets konsekvenser på riksintresseområdet. Länsstyrelsen

kan **dock** inte se att genomförandet av planprogrammet skulle ha någon större påverkan på riksintresset.

Torsviken är ett Natura 2000 område enligt Fågeldirektivet.

Recipient för dagvatten från planområdet är dels Natura 2000-området Torsviken, dels i förlängningen Rivö fjord. I Torsvikens bevarandeplan anges utsläpp av dagvatten som ett hot mot bevarandevärdena i Natura 2000-området. För att bedöma planprogrammets samlade påverkan på Natura 2000-området och vattenförekomsten Rivö fjord behöver hela programområdet beaktas och inte delas upp i enskilda detaljplaner.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Väg 155 är kraftigt belastad och att vägens kapacitet överskrids under eftermiddagen vilket leder till köbildning i västlig riktning. Den rådande trafiksituationen är en viktig mellankommunal angelägenhet som Göteborg Stad tillsammans med Öckerö kommun behöver hantera. Länsstyrelsen ställer sig bakom Trafikverkets synpunkter på att exploateringen vid Amhult centrum ska utformas för att inte uppmåna till att främsta transportväg ska vara till cirkulationsplatsen vid Flyghamnsvägen.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Programmet har inte bedömt programmets påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten. Den aktuella vattenförekomsten är Rivö fjord (SE639762-309800). Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en miljö kvalitetsnorm, MKN, enligt 5 kap Miljöbalken överträds. Det är av vikt för vattenförvaltningen att kommunen tar ett övergripande, strategiskt grepp över exploaterings påverkan på berörda vattenförekomster. Kommunen bör därför beskriva den samlade påverkan från programområdet med avseende på möjligheterna att nå uppsatta MKN för vatten. För att kunna göra en bedömning av planområdets eventuella påverkan på MKN för vatten är det viktigt att dagvattenutredningen innehåller en bedömning av föroreningsinnehåll i dagvatten från hela programområdet efter exploatering jämfört med befintliga förhållanden. Se även kommentar om Natura 2000.

Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Luftkvalitet

Länsstyrelsen utgår från att området inte i dagsläget har några problem med luftföroreningar. Beroende på hur området förtätas och hur trafiken i området förändras så kan det finnas en risk att luftkvaliteten försämras. Detta gäller främst om en förtätning längs med Kongahällavägen innebär en minskning av gaturummet. En slutlig bedömning av utredningsbehovet avseende luftkvalitet för respektive delområde får göras i kommande detaljplaner.

Störande och farliga verksamheter

Programmet har inte identifierat om det finns störande verksamheter i området. Programmet nämner att det finns verksamheter som kräver skyddsavstånd. Länsstyrelsen saknar en specificering av vilka de verksamheterna är och var de ligger.

På karta s.49 står vid det södra området ner mot väg 155:

"Möjlig lokalisering av förskola med sex avdelningar. Exploatering för bostadsändamål är möjlig förutsatt att verksamheter med skyddsavstånd till bostäder omlokaliseras".

Länsstyrelsen bedömer det rimligt att dessa skyddsavstånd också bör gälla t.ex. förskoleverksamhet.

Sannolikt kan det finnas luktande luftutsläpp från befintliga verksamheter i det område där blandstadsbebyggelse planeras, framförallt från verksamheter med lösningsmedelshantering. Verksamheter med transporter (arbetsmaskiner och vägtransporter) kan generera både damning och avgasutsläpp. Utsläpp av bl.a. lösningsmedel, utsläpp från transporter samt farlig verksamhet behöver kartläggas mer noggrant för de verksamheter som eventuellt ska finnas kvar och samexistera med bostäder, skolor och dylikt.

Trafikbuller

Buller från trafik får studeras och eventuellt hanteras i kommande detaljplaner.

Störande verksamheter (industribuller)

I kommande detaljplanering är det viktigt att redovisa vilka bullernivåer de verksamheter som kommer att samexistera med kommande bostäder kan ge upphov till. Det är också viktigt att lågfrekvent buller studeras vid bostäderna i förekommande fall.

Förorenade områden

Inom planprogrammets nuvarande industriområdena i de sydöstra delarna, samt i området bestående av fyllning på glacial lera i väst är marken klassad som högriskområde för förorenad mark enligt Miljöförvaltningens kartlager, även i Länsstyrelsens EBH-register finna olika verksamheter klassade som riskobjekt inom området.

Länsstyrelsen anser att föroreningssituationen och riskerna för människors hälsa behöver klargöras ytterligare inför kommande detaljplaner, och att kompletterande undersökningar, utredningar och riskbedömningar ska utföras i samråd med miljöförvaltningen.

I kommande detaljplaner inom programområdet ska det tydligt framgå hur föroreningssituationen bedömts och utretts, vilka risker som föreligger och hur dessa bedömts, eventuellt behov av ytterligare undersökningar och utredningar samt vilka saneringsåtgärder som är nödvändiga för den planerade markanvändningen. Planbestämmelser kan komma att behövas för att säker-ställa att nödvändiga saneringsåtgärder genomförs i de enskilda detaljplanerna.

Transporter med farligt gods

Beskrivningen anger att avgränsningen av programområdet har anpassats så att förslag på ny (känslig) markanvändning inte tillkommer inom ett avstånd av 150 meter från farligt gods-led. Länsstyrelsen vill dock påpeka att delar av de södra utvecklingsområdena ligger på mellan ca 100-150 m från väg 155 vilket behöver beaktas i kommande detaljplaner.

Skyfall

En dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram i samband med programmet. Utredningen anger på flera ställen Angered istället för Torslanda. Länsstyrelsen utgår dock från att utredningen i sak är korrekt.

Dagvattenutredningen anger att områden för dagvatten- och skyfallshantering behöver pekats ut inom programområdet och att ytor bör reserveras. Utredningen nämner fyra områden som är särskilt utsatta för översvämning vid skyfall. Tre i anslutning till, och söder om, Torslandakrysset samt ett vid den vägkoppling som planeras väster om idrottsplatsen.

Utredningen visar också på tre områden som är lämpliga att reservera för dagvatten- eller skyfallslösningar. Ett av dessa områden (norr om Torslandakrysset) anges också i programbeskrivningen som möjlig plats för dagvattenhantering. Beskrivningen nämner också översvämningssituation längs Kongahällavägen och att vägdiken och deras kapacitet bör ses över i samband med andra åtgärder på vägen. Länsstyrelsen saknar en utredning som visar att dessa åtgärder är möjliga att genomföra och att de är tillräckliga för att lösa problemen.

Länsstyrelsen anser också att problemen med översvämning i anslutning till den nya vägkopplingen väster om idrottsplatsen och eventuella åtgärder för detta bör nämnas i programmet. Dagvattenutredningen anger att vägkopplingen som föreslås kommer översvämmas med mer än 1 meter vatten vid ett 100-årsregn och att den föreslagna sträckningen inte rekommenderas ur ett skyfallsperspektiv. I utredningen framgår att vägen måste utformas så framkomlighet kan säkras och att inte vattnet som samlas i lågpunkten förskjuts så att omkringliggande bebyggelse riskerar få en förvärrad översvämningssituation. Hur detta ska göras bör framgå i programmet.

Översvämning

När det gäller översvämning till följd av stigande vatten förespråkar programmet en lägsta färdig golvhöjd på minst +2,5 m. Vissa gator etc. ska också ligga på minst den nivån för att säkerställa förbindelse inom och till högre belägna områden. Det står också att höjderna kommer att behöva studeras i detaljplaneskedet och marknivåerna höjdsätts.

Länsstyrelsen förespråkar generellt en högre nivå än + 2,5 m för att skydda byggnader. Göteborgs kommun kommer framöver att komplettera ÖP:n med nya nivåer som kommer gälla utanför Älvsborgsbron.

För att tydliggöra vilka gator som omfattas av krav på en viss höjd anser Länsstyrelsen att de bör pekats ut i programmet.

I beskrivningen tas också upp att det finns en befintlig vall längs väg 155 som delvis skyddar området. Som Länsstyrelsen tolkar det är vallen ursprungligen inte uppförd som skydd mot översvämningar och dess effekt när det gäller översvämningar behöver därför säkerställas. Det framgår inte heller av underlaget vilka delar av området som skyddas av vallen.

Råd enligt PBL och MB

Naturmiljö

Artskydd

På västra Hisingen finns kärnområden för flera arter som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Innan arbetet går vidare med respektive detaljplan inom programområdet är det lämpligt att göra en gemensam analys av hur utbyggnadsförslagen kan komma att påverka de strikt skyddade arterna *mindre hackspett*, *hasselsnok*, *större vattensalamander* och *åkergröda*. Det är också lämpligt att redan nu i programskedet beskriva utbyggnadsförslagets påverkan på de övriga grod- och kräldjur som är skyddade enligt 6 § artskyddsförordningen.

Om det förekommer mindre hackspett inom de delar av programområdet som ska exploateras behöver kommunen redan nu beskriva och bedöma hur en sådan exploatering påverkar gynnsam bevarandestatus för arten och om kontinuerlig ekologisk funktion för arten kan upprätthållas i den här delen av Hisingen. Bland annat är det viktigt att beskriva hur stor andel lövskog som kommer exploateras.

I underlagsrapporterna avseende trafik framgår att en tvärförbindelse – Älvegårdsförbindelsen - planeras. En tvärförbindelse i en mer västlig sträckning har tidigare varit föremål för utredning. I underlag från tidigare planerad tvärförbindelse framgår att även den nu planerade sträckningen kommer att utgöra en barriär mellan olika delområden för flera strikt skyddade arter.

Som framgår av *"Trafiken i Torslanda – Systemlösning för Torslanda"* uppfyller inte tvärförbindelsen kraven i 14 § artskyddsförordningen, vilket innebär att det inte är möjligt att ge dispens från förbudet. Vägen kan endast komma till stånd om man kan undvika att artskyddsförordningens förbud aktualiseras. Omfattande skyddsåtgärder i form av faunapassager anpassade för de berörda djurarterna kan komma att krävas.

Kulturmiljö

Ett kulturhistoriskt underlag *"Kulturmiljöunderlag Torslanda centrum"* har tagits fram. I detta har utredningsområdets karaktärsdrag beskrivits utifrån en enklare landskapsanalys där bl a siktlinjer, stråk och landmärken har beaktats.

Vissa delområden som beskrivs i kulturmiljöunderlaget ingår i det kommunala bevarandeområdet och andra områden lyfts fram på grund av sina tidstypiska karaktärsdrag som bör beaktas i samband med en kommande exploatering. Det är bra att kommunen valt att belysa området kulturmiljövärden ur ett helhetsperspektiv.

Flygledartornet i Torslanda lyfts fram som bevarandevärd i kulturmiljöprogrammet, Moderna Göteborg. Det framgår inte i programunderlaget hur denna byggnad är tänkt att användas eller bevaras.

Det är viktigt att antikvariska synpunkter i kulturmiljöunderlaget arbetas in i den fortsatta planprocessen som stöd för bland annat utarbetande av planbestämmelser.

Trafik

Trafiken längs med Konghällavägen är identifierad som problematisk. Vägen är en barriär och framkomligheten är dålig. Vidare är trafiksituationen på västra Hissingne problematisk där väg 155 är kraftigt belastad. I planprogrammet så framgår det att alla föreslagna exploateringar är beroende av att en tvärförbindelse skapas och att ett antal åtgärder genomförs längs med Konghällavägen.

Trafikverket har yttrat sig över planprogrammet. Trafikverket ställer sig generellt positiv till de föreslagna trafiklösningarna och tvärförbindelse. Länsstyrelsen gör ingen annan bedömning ut trafiksynpunkt. Trafikverkets synpunkter gällande förslagens påverkan på statlig infrastruktur behöver beaktas.

Detta yttrande har planhandläggare Anna Hendén Wedin beslutat och planhandläggare Torun Signer föredragit. I den slutliga handläggningen har även Länsstyrelsens tvärgupp Göteborg medverkat.

Anna Hendén Wedin

Torun Signer

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från Trafikverket, daterat 2018-11-09

Kopia till:

Trafikverket